

вважається мінімум 350-400WPM (слів за хвилину). Добре структурована програма тренувань може збільшити середню швидкість читання до 600 слів на хвилину, зберігаючи при цьому розуміння на рівні 80-90%.

Так, практика є ключовим фактором, і ви неодмінно досягнете успіху, чим більше будете застосовувати техніку швидкого читання. Вам доступний океан інформації, і щодня її додається все більше. Чим більше ви читаєте, тим більше ви знаєте, а чим більше ви знаєте, тим успішнішими ви можете стати.

Самоосвіта та саморозвиток – два ефективні методи підвищення вашого потенціалу успіху. Ніхто не народжується з повністю розвиненими здібностями, вони набуваються шляхом навчання. Вміння швидко читати - одна з таких навичок. Оволодівши цією навичкою, ви зможете побачити, як ваша база знань збільшується в геометричній прогресії. Читайте багато, і ваші шанси на успіх у професійному, особистому, соціальному та фінансовому плані миттєво зростуть.

Список використаних джерел та літератури

1. Джаст, М.А. і Карпентер, П. (1987). Психологія читання та розуміння мови. Бостон: Allyn and Bacon, Inc.
2. McClusky, H. (1934). "Експеримент про вплив попереднього перегляду на читання", Журнал педагогічної психології, 25(7), 521-529 [онлайн]. Доступно тут. [Доступно 25 жовтня 2017 р.].
3. <https://www.preplounge.com/en/articles/speed-reading-techniques>
4. <https://www.bowdoin.edu/baldwin-center/for-students/academic-coaching/student-resources/readings/speed-reading-strategies.html>
5. <https://www.bbc.com/future/article/20191129-how-to-learn-to-speed-read>

Шевчишена Оксана,

старший викладач кафедри педагогіки та психології

Хмельницького ОІППО

імені Анатолія Назаренка,

кандидат психологічних наук

Проблема читання в умовах інформаційного суспільства: психолого-педагогічний аспект

Актуалізовано проблему дитячого читання та важливість реорганізації читацьких звичок в умовах інформаційного суспільства. Проаналізовано роль книги та її психологічне значення у різносторонньому розвитку дитини. Актуалізовано важливість сімейного середовища щодо розвитку в дітей читацької компетентності.

Ключові слова: глобалізаційні процеси, інформаційно-комунікаційний простір, книга, дитяче читання, читацький інтерес, різносторонній розвиток дитини.

The problem of children's reading and the importance of reorganizing reading habits in the conditions of the information society are updated. The role of the book and its psychological significance in the multifaceted development of the child are analyzed. The importance of the family environment regarding the development of children's reading competence has been updated.

Key words: globalization processes, information and communication space, book, children's reading, reading interest, multifaceted development of the child.

Сьогодні нашим дітям доводиться перебувати, взаємодіяти, навчатися та спілкуватися у вимірі потужного швидкоплинного «інформаційного потоку». Плинність інформації настільки є стрімкою, що не лише доросла людина, але й пересічна дитина за нею не встигає. Зрозуміло, що школа не може постійно збільшувати період навчання. Тому в якості домінуючого пріоритету сучасної шкільної освіти продовжує залишатися розвиток в

дітей вміння вчитися, шукати, критично аналізувати інформацію та застосовувати її в життєвих ситуаціях.

З іншої сторони, беззаперечним є той факт, що в умовах глобалізаційних процесів діти віддають перевагу інтернет-ресурсам як домінуючому джерелу пошуку інформації. Інтернет-ресурси сьогодні є мабуть доступними для кожної дитини зокрема, що, здавалося б, мало збагачувати та розширювати її кругозір, сприяти розвитку чималої кількості компетентностей у багатьох сферах життєдіяльності. Однак, на протипагу швидкому доступу до здобуття інформації, можливостям отримувати відповіді на безліч виникаючих запитань, поширеними сьогодні стають такі поняття як «інтернет-залежність» та «віртуальне спілкування».

Діти не завжди володіють етикою використання інформаційно-комунікаційних технологій, критичністю мислення, здатністю розмежовувати небезпечні джерела інформації, а відтак, здійснювати адекватну оцінку існуючих ризиків, які можуть мати місце в житті будь-якої людини. Відповідно, у них втрачається читацький інтерес, не розвивається мотивація до читання художньої чи іншої літератури, втрачається здатність до естетичної оцінки явищ повсякденної дійсності.

Прикро визнавати, що в умовах глобалізаційних процесів, потужної інформатизації нашого суспільства місце та роль дитячої книги суттєво знецінилися. Тому в умовах інформатизації сучасного соціуму роль книги в процесі виховання дитини зазнає значного переосмислення. В техногенну епоху школа стурбована втратою читацьких інтересів дітей. Відповідно, в умовах викликів сьогодення школа обумовлює та обґрунтовує потребу в реорганізації читацьких звичок школярів.

Сьогодні мабуть стало нормою, що розпочинаючи уже з раннього віку батьки долучають дітей до інформаційно-комунікаційного простору. Психологи та науковці намагаються обґрунтувати подібну ситуацію безліччю причин об'єктивного і суб'єктивного характеру, однак її спростування не завжди є доречним, а відтак, не вирішує проблему, яка склалася. Адже кожний етап вікового розвитку дитини характеризується своїми психологічними особливостями, сензитивними періодами, які є найбільш чутливими, сприйнятливими для розвитку когнітивної сфери, певної пізнавальної функції чи процесу. Відповідно, на кожному етапі вікового зростання дитина потребує вражень, різностороннього впливу задля забезпечення її гармонійного розвитку.

Тому ефективне функціонування сучасної школи, її виведення на світовий рівень неможливе поза ґрунтовним книжковим забезпеченням освітнього процесу. Адже популяризація дитячої книги та читання є однією із заповорок духовного становлення підростаючого покоління. Відповідно, відродженню духовності українського суспільства сприяє глибокий філософський аналіз психологічних та соціокультурних особливостей дитячої книги.

Вищезгаданий стан речей вимагає від дорослих заново переосмислити роль книги як засобу різностороннього розвитку дитини. Адже книжка у всі часи виступала для дитини не лише в якості джерела знань, але й і як засобу пізнавального та естетичного розвитку, її духовного збагачення. Саме з книги відбувається утвердження дитини як особистості, переосмислення оцінок життєвих стратегій та пріоритетів, ціннісних орієнтирів.

В сучасних умовах функціонування українського суспільства проблема дитячого читання набуває особливої актуальності. Адже не всі діти сьогодні відзначаються позитивною мотивацією отримання інформації з книги, відповідно, не всім учням

притаманною є читацька компетентність. Можливо подібний стан речей зумовлений недостатнім розумінням батьківською аудиторією самого терміну читацька компетентність.

Адже, якщо відштовхуватись від чималої кількості відповідних джерел, то сам термін читацька компетентність акумулює в собі не лише сукупний прояв знань, умінь і навичок, але й, в першу чергу, є уособленням особливостей ціннісних ставлень дітей до різноманітних сфер людської життєдіяльності.

Відповідно, доречним з приводу вище згаданого стану речей є наступне запитання: «Яких же цілей все-таки досягає навчальна книга?». Фахівці з приводу даної проблематики сходяться на думці, що читання книги може забезпечувати реалізацію наступних цілей, зокрема: розвиток у дітей творчого та продуктивного мислення, формування та збагачення морально-етичних уявлень, розширення кругозору, естетичне вдосконалення особистості та переосмислення нею життєвих цінностей. Читання дитиною художньої літератури сприяє розширенню оцінок дій та вчинків інших людей, їхніх почуттів та поглядів на життя, стимулює її фантазію та розвиває здатності мислити образами. Книга здатна ставити перед дитиною запитання філософського характеру, типу: «добро і зло в житті людини», «що собою являє людський вчинок», «виміри людського щастя» тощо. Подібні запитання та відповіді на них дають змогу дитині краще зрозуміти себе та оцінити відчуття та стани інших людей, а відтак, змодельювати свої дії в контекст реальних життєвих ситуацій, які здатні поставати в її житті.

Важко не погодитися з тим фактом, що формування освітніх, світоглядних та моральних пріоритетів здатне брати початок ще з дошкільного дитинства. Тому дорослим (батькам, вихователям, вчителям) вкрай важливо скеровувати всі свої виховні зусилля на духовне збагачення дитини, на становлення її як творчої особистості, на формування у неї прагнення до саморозвитку.

Вагома роль у подібному самовдосконаленні відводиться книзі. Адже читаючи книгу, дитина вчиться, навіть не помічаючи цього, уявляти події, аналізувати та зіставляти життєві факти, а відтак, прослідковувати між ними причинно-наслідкові зв'язки.

Але що ж робити для того, щоб розвинути в дитини читацьку компетентність, за яких умов можливий розвиток особистості школяра засобами рідного слова? Перелік подібних запитань можна продовжувати, але відповідь залишатиметься одностайною: батьки мають прагнути формувати в дітей читацьку культуру. Їм вкрай важливо зрозуміти, що у процесі спілкування дитини з книгою перед нею постає світ у всіх його багатогранних проявах, формується відчуття глибини людських стосунків.

Тому читання дітьми книги значною мірою залежить від сімейного середовища. Протиріччя зумовлені тим, що дорослі та діти по різному розуміють та оцінюють сутність феномену «справжньої книги». Дорослі здатні здебільшого розглядати «справжню книгу» як таку, що здатна викликати в людини від прочитаного потужні емоції та сильні враження, тривалі спогади та багату уяву як результат емоційних відгуків в душі людини. Діти схильні віддавати перевагу книгам із щасливим завершенням історії, тоді як підлітків приваблюють твори із гострим сюжетом. Саме це, за переконаннями Т.Долбенко, дає можливість у подальшому перейти до літератури, де гостроту вражень буде перенесено у сферу моральних і соціальних конфліктів, а ще далі, до здобутків філософського характеру [1].

В умовах особистісно-орієнтованого навчання актуалізується проблема розгалуження спектру культурно-масових заходів, спрямованих на популяризацію дитячої книги та читання. О.Петренко акцентує увагу на наступних масових заходах, які сприяють популяризації дитячої книги та читання, зокрема: 1) Всеукраїнський тиждень дитячої та

юнацької книги; 2) Міжнародний день дитячої книги; 3) Міжнародний день книги та авторського права; 4) Благодійний дитячий книжковий ярмарок (з нагоди Міжнародного дня захисту дітей); 5) Благодійний дитячий книжковий ярмарок до Дня знань; 6) Презентація Національного проекту «Україна читає дітям» [2]. В нагоді, за переконаннями автора, можуть стати: 1) конкурси типу: «Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу», «Я люблю читати», «Читаюча родина»; 2) літературно-музична акція «Книжка від зірки»; 3) засідання «круглого столу» з приводу наступних тематик, зокрема: «Дитяча книга і читання: психолого-педагогічні аспекти» та «Дитяча книга і читання: бібліотечні аспекти» [2].

Перелік подібних заходів можна продовжувати, поєднувати та видозмінювати, однак їх зміст має бути націлений на реалізацію наступних основних завдань, зокрема: 1) популяризація дитячої книги та читання як запоруки різностороннього розвитку особистості школяра; 2) розвиток читацької культури в школярів у закладах загальної середньої освіти; 3) посилення ролі української книги в духовному розвитку підростаючого покоління нашої держави.

Таким чином, багатоаспектність проблеми «дитячого читання» потребує від дорослих, зокрема батьків, переосмислення ролі книги в розвитку дитини. А це, в свою чергу, вимагає від них бути грамотними читачами, вміти оцінювати літературні джерела з точки зору філософської та психологічної цінності, а відтак, бажання брати участь у культурно-масових заходах, ініційованих інтегрованими зусиллями школою та громадськістю.

Із початком повномасштабної війни, розпочатої РФ проти нашої держави, кожний українець мусить пристосовуватись до нових реалей життя. Душевна біль, напруга та депресія на жаль стали звичними для пересічного українця. Психологи акцентують увагу на безлічі способах зняття стресу.

В психології має місце **книготерапія** як окремий вид психотерапевтичного напрямку. Людина навіть не здогадується, що читання літератури може стати дієвим лікувальним засобом від стресу. Адже приміряючи життєві ситуації вигаданих героїв, людині легше збагнути та усвідомити власні переживання, мотиви, очікування, потреби та бажання.

Книготерапія являє собою психотерапевтичний вплив на людину за допомогою читання та обговорення спеціально дібраних книг. То що ж читати українцям?

В арсеналі людини можуть мати місце історична література та романи, ліричні вірші, книги про саморозвиток. Читаючи психологічну літературу, людина впроможі отримати відповіді на запитання, пов'язані із стресовими станами, страхом, тривогою, депресією та способами її подолання.

Дитяча література повертає нас у дитинство, незрозумілі форми переживання трансформуються у більш прості, відбувається їх розфарбування у яскраві, теплі, приємні та позитивні кольори.

Важливо окрему увагу зосередити на українській класиці: Тарас Шевченко «Кобзар», Леся Українка «На руїнах», Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», Іван Франко «Украдене щастя» та безліч інших потужних українських шедеврів.

Читаючи дані твори, невтомно переконуєшся, що слова, сказані багато років тому, сьогодні є надто актуальними та важливими. *Українська приказка вчить: «**Читати хорошу книгу не в тягар, а в радість**».* А в доповнення вище згаданого доречною та актуальною є цитата французького письменника, поета і драматурга Віктор-Марі Гюго: **«Великі поети, як високі гори, мають багатоголосе відлуння».**

Таким чином, в умовах глобалізаційних процесів, які охопили різні сфери нашого соціуму, одним із пріоритетів освітнього процесу сучасної школи є реорганізація читацьких звичок школярів. Вирішення цього завдання потребує від дорослих, зокрема, від батьків, переосмислення психологічного значення книги в житті дитини: усвідомлення її як запоруки різностороннього розвитку, утвердження дитини як особистості та духовного слановлення підростаючого покоління в цілому.

Список використаної літератури

1. Долбенко Т. Розвиток художнього смаку та кола читання для розширення пізнавальної діяльності дітей // Вісник Книжкової палати. – 2014. - № 1. – С. 32-35.
2. Петренко О. Популяризація дитячої книги та читання – одна з умов розвитку духовності підростаючого покоління // Вісник Книжкової палати. – 2010. - № 11. – С. 1-5.

Шевчук Раїса,
завідувачка бібліотеки
Старокостянтинівської ЗОШ I-III ступенів №1
Старокостянтинівської ТГ;
Поліщук Марина,
бібліотекар
Старокостянтинівської ЗОШ I-III ступенів №1
Старокостянтинівської ТГ

Читати чи не читати?

Стаття досліджує різні аспекти користі читання для інтелектуального, емоційного та соціального розвитку. Вона розглядає вплив читання на розширення словникового запасу, підвищення когнітивних навичок та здатність до аналізу і критичного мислення. Автор також звертає увагу на емоційну рівність читання, включаючи зменшення стресу та підвищення емпатії через літературні переживання. Висновки підкреслюють важливість читання як ключового елемента освіти та особистісного розвитку.

This article explores various aspects of the benefits of reading for intellectual, emotional and social development. It examines the impact of reading on expansion vocabulary, improving cognitive skills and the ability to analyze and think critically. The author also pays attention to emotional equality reading, including reducing stress and increasing empathy through literary experiences. The findings emphasize the importance of reading as a key element of education and personal development.

Ключові слова: читання, бібліотека, читач, учень, виховання, Інтернет.

Key words: reading, library, reader, pupil, upbringing, Internet.

У наш час, час активних ділових людей, бібліотека і її книжковий фонд не є головним і єдиним джерелом знань. Сучасна молодь інша.

Час формує нове покоління читачів. Потік інформації дуже великий і стрімкий. Розвиток новітніх технологій потребує набагато кращого вміння читати, ніж було необхідно раніше.

Школярам потрібно вміти здобувати й обробляти інформацію, аналізувати й оцінювати її. А це, у першу чергу, потрібно підвищити темп читання, швидкість розуміння та прийняття рішень. Тож читання стає основою освіти й самоосвіти, безперервною навичкою навчання протягом усього життя. Читаюча людина знає більше, розуміє більше, і розповісти іншим може більше.

Про важливість читання говорять багато.

Навчіть своїх дітей читати так, щоб вони вміли думати й думати читаючи.

В.Сухомлинський